

Nro. 1.

A' FELS. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Julius 1-ső napján
1806-ik esztendőben.

Török Birodalom.

Zemlinből Junius' 16-dikán. Ezen hónap' 10-dikén déltájban Feldmarschal-Lieutenánt Báró *Navidovics* úr Péterváradról, és kevéssel utánna Tárnokmester Gróf *Brunszvick* úr ö Exc.ja is, ide érkeztek és fő méltóságokhoz illő tisztelettel fogadtattak. Más nap mind ketten, az itt lévő Komendánstól 's néhány Stáb és Fő Tisztektől kísértetvén, egy nagy csajkára ültek, 's a' *Dunán* le felé eveztek, olyan czéllal hogy valamint Belgrádot úgy a' Szerviaiaknak e' körül való sántzaikat is távolról megszemléljék. Délre vissza érkezvén, egy előkelő lakosnál jó ebéddel fogadtattak. Tizenkettődikben elútaztak innen.

A' Belgrádiak és Szerviaiak között Junius 4-kétől fogva 7-kéig apró öszszetsapásoknál egyéb nem történt. Azon plánumjokról, hogy a' várat rárohanás által próbálgassák megvenni, mint látszik le-
hagytak az utólsók addig, míg nagyobb erejek nem érkezik, és tsak az ostromsántzoknak töltésére adták magokat. Erössítik, hogy *Czerny György* 5-dikben maga is megfordúlt Belgrád alatt, hanem 9-ikben ismét vissza ment *Schabatzhhoz*, olyan rendelést hagyván hátra, hogy az ő visszaérkezésiig semmi ujj próbát ne tegyenek a' Belgrád alatt fekvő seregek.

A' Törökök 9-dikre viradó éjjel három bombit vétettek-ki az ostromlók sántzaira: hanem semmi kárt nem tettek. A' Szerviaiak 10-dikben éjjel tüzes golyobisokkal lövöldöztek a' Rácztvárosra, a' mellyek néhány helyen gyuladást okoztak, és egy házat egészszen felégettek. Az ólta nem esett több ágyúzás.

Jun. 11-kén estve ismét érkezett néhány ezer emberekből álló sereg a' Szerviai táborba, és többek is várattatnak.

Azon sántzokba, a' mellyekkel a' Rácztvároshoz már jó közel értek az ostromlók, 18 ágyut és három bombihányó mozsarat helyhezttettek-bé.

Schabatzt még fel nem adta magát, hanem nem gondolhatni hogy sokáig fennállhasson, annyira megkevesedett benne az őrizők' száma. A' nagy éhség miatt tittkon sok lakosok kivándorólnak belölle. Bizonyos feltételek alatt eddig már néhányszor fel adták volna magokat a' Törökök, hanem *Czerny György* minden feltétel nélkül kivánnya, hogy bízzák az ő szabad akaratjára magokat.

Közönséges hír, hogy nem régen *Raguzából* kaptak volna a' Szerviai seregek feles munitziót, puska-port, golyobist, és nagy ágyukat. — Nállunk dob-szó mellett hirdették ki ezen paranisolatot, hogy senki a' Szerviaiaknak segítségekre fegyvert és egyéb hadi késületet vinni ne mérészeljen.

Egy Török Kurir ment itt e. h. 14 - kén által Béts és onnan tovább Páris felé, a' ki azt mondta, hogy a' Konstantzinápolyi útan 40,000 emberekből álló Török sereg közelitene Szervia felé, és remélleni lehetne, hogy a' tsendesség nem soká helyre fogna állittatni.

Konstantzinápolyból, Május 21-kén. Itt nem bé-kességések a' politikai környúlállások. Az itt lévő Orosz Követ jelentést tévén a' Reis Effendinél a' fe-lől, hogy nem soká ismét két hajok fognának Orosz fegyveres néppel Császárjoknak rendeléséből a' Fe-kete tengerről *Korsu* felé el evezni: a' Reis-Effen-ditől olyan választ vett, hogy ez már most a' kör-nyüllállásoknak megváltozások miatt meg nem es-hetne a' nélkül, hogy a' Porta ezeknek által botsát-tatásokért a' Frantzia Országlószéktől haragot ne vonna magára. Az Orosz Követ ellenben a' Porta és Orosz Udvarok közöttvaló Kötéseket terjesztet-te a' Török Minister eleibe, és a' mint mondják nyilvánágosan is tudtára adta neki, hogy az Orosz Udvar minden tekintetben a' Kötésekhez tartja ma-gát, és a' Portától is hasonlót kíván, külömben erő-szakos eszközöket is kéntelen leszen elő venni.

Konstantzinápolyból Jun 3-kán. Azt olvassuk a' Török tartományokból jött levelekben, hogy a' Por-ta által a' Török birodalomban lakó idegen keres-kezők eránt kiadatott ujjrendelések és intézek mi-

att, ezek nem kevés rövidséget érzik. Ezt a' környülállást így kell érteni: —

Katalin Orosz Császárnénak a' Portával való utóbbi Kötésében egy különös tikkely által megvölt határozatva, hogy azok a' Török birodalom béli alattvalók, a' kik a' hadakozásnak ideje alatt az Orosz seregekkel tartottak, akár az Orosz birodalomban maradhassanak akár ismét a' Török földön nyomulhassanak meg.

Ezen személyek, kikről itt szó van, mind Görög hitűek, de még is mindnyájan vissza tértek a' Török birodalomba a' kereskedés végett, 's magokat az erre leg alkalmasabb, nevezetesen a' Moreai városokban, és az Archipelagusi szigeteken fészkeltek-meg; úgy mindaznoáltal, hogy az Orosz Udvar közbenjárása által különös oltalom leveleket eszközöltek-ki magoknak a' Portától, a' mellyeknek erejek szerint ezen időtől fogva tsak úgy mint Török oltalom alatt lévő emberek úgy tartattak, következésképpen magokat a' Török katoná szolgálat alól is kivonták.

Ilyen sorsú kereskedő emberek azok, a' kikről nem régiben kijött az az rendelés, hogy hajóikra Orosz Zászlót kifüggeszteni ne próbáljanak 's a' kik kétség kívül a' mostani környülállásokhoz képepest egyéb szabadságaik felől is hasonló rendeléseket várhatnak.

Most egyátallyában egész igyekezettel azon van a' *Porta*, hogy birodalmainak minden részeiben kevesitse az idegeneknek számát, hogy Török-jobbágyait annál inkább népesithesse. A' Konstantzinápolyi Keresztyéneknek egy ujj rendelés által megtiltatott, hogy a' városban vagy ennek külső városai-

ban házakat vehessenek és építhessenek; a' kik már itt lakosokká lettek is, ennekutánna házaikonn semmi ujjitást vagy jobbitást nem tétethetnek Császári engedelem nélkül, a' melly ujj rendelések nem kevésbé felindították az itt lévő idegen Ministereket, noha ezek a' rendelések őket és a' hozzájuk tartozókat tellyeséggel nem illetik is.

O l a s z O r s z á g.

Rómából Jun. 3-kán. A' *Vezuv* hegye ismét nagyon elkezdette hánni a' tüzet, a' melyről így ír egy Frantzia katona *Nápolyból* Junius' 2-kán:

„Tegnapelőtt, Május 31-kén estvéli 10 órakor, a' *Vezuvius* elkezdette okádni a' lángot, a' melly nem sok szempillantatók mulva úgy jött annak minden torkain ki felé, a' mint tsak tért. Innen Nápolyból (a' melly 8 mértföld távolságra esik a' *Vezuv* hegyitől) igen tisztán szemlélhettük a' tűzköveket, miként vettetnek ki leg nagyobb erővel és hengergöznek le a' hegyektövére. Mint felvehettük, fél mértföldnyinek találtuk a' felvelé tekerődző lángnak azon lyukak felett való magosságát, a' melyből kironnt. A' füst és hamú, a' mellyek hasonlóképpen a' hegynek száján jönnek ki és töltik el a' levegőt, olyan nagy felhőt tsinálnak, a' mellyet nem lehet egészszen ellátani. Melly rettenő tekintet ez az olyan szemek előtt, a' mellyek nem itt lettek a' világra! Minden utzákat tsak a' bámuló Frantziák töltötték el: a' mi a' Nápolyi lakosokat illeti, ezek úgy jártak le 's fel, mintha legkissebb tsudálkozásra vagy irtozásra méltó dolog nem történne. Kérdeztük töllök, hogy mi oka legyen ezen bátorságoknak? Talám tsak, hogy már hozzá szoktak a' dologhoz? Tellyességgel nem ez,

gy feleltük: hanem, hogy már esmérjük ezen hegynek természetét, tudjuk, hogy a' földrengés megszokta előzni a' tűznek ki rontását, és nem követelni, most tehát már nem félhetünk a' földindulástól, hanem inkább meg elégedésel vagyuk. — Virattkor 4 óra tájban tsendesség uralkodott; csak a' nagy füst láttzott a' hegy körül: hanem tizedfél-tájban ismét uj rettenőség vonta magára figyelmünket. Ugy látszott, mint ha a' tenger felé egy véghetetlen füsthalom tekergőzne - le a' hegyről: *Ez a Lava leszen bizonynyal*, így kiáltottunk fel, 's azzal meg futamodtunk arra felé, a' merrefolyani láttuk ezt az előttünk esmeretlen tűzmoslék-patakot. Valami három óráig követvén a' legalkalmasabb mészköves keréngő ösvényeken hűséges vezetőnket, hirtelenséggel egy igen szívszakasztó látás tűnt szemünk eléibe. Egy aszszonyember szaladott ki nyomorú kunyhójából előnkbe, össze kötölte kezeit és szeméit fel felé tartván, és így kiáltozván: *Oda vagyunk, oda vagyunk segedelem nélkül! egek, szánk szatok, ne foszszatok-meg attól is, a' mit meghagyatok!* Ennek a' szerentsétlennék javait már az előbbeni esztendőekben semmive tette vólt a' Lava; mint valami sziget, úgy áll most a' háza a' kövé fagyott régi Lava között, mostanában ismét hasonlót szemlélvén közelitemi maga felé. Mi vigasztaltuk szegényt a' mint lehetett, ő pedig egyegy pohár pálinkával szolgálván, tovább mentünk. A' haragos hegy azonközben folytatta felettünk a' maga rettentő tsattogásokkal való menykövesését, a' melly le irhatatlan emberi penna által. Egy Granadérosunk, a' ki egyelek között a' Marengoi és Ausertzi ütközetekben is jelen vólt, így

fejezte ki katonai ékes szollása szerént ezt a' retten-
töséséget: *Ilyen innepi szolennitáson, ugymond, még
soha nem voltam.* Végezetre eljutottunk a' Lava-fo-
lyó mellé. Mely irtóztató pusztulás követi ennek
nyomdokait! Azonközben éppen nem foly olyan
sebessen, mint képzeltem minekelötte láttam volna
szép tsendesen megyen a' völgyön, annak lejtössé-
gét követvén mindenütt. Két vagy három lépés tá-
volságra tölle az élőfák meg gyulnak. En 6 lépés-
nyire közelítettem hozzá. Egy meg lehető épületü
házat jelenlétünkben tett néhány szempillantatok
alatt semmivé. *Viszsa jövetelünknek alkalmatossá-
gával ismét találtuk a' szegény aszszont. Már jó ked-
ve volt, minthogy a' Lava más felé kezdett folyni.*

Német Birodalom.

Bremából, Jun. 12-kén. Nékünk két rendbéli
igen örvendetes ujjságaink érkeztek. Egygyik az,
hogy az Angliai Országlószék a' mi hajóinkat,
a' mellyeket eleinten a' Pruszsus hajókkal egy-
gyütt a' maga kikötőhelyeiben letartóztatott vala,
szabadon elbótsátotta, és kereskedésünket nem
akadályoztatja; második az, hogy a' mi Polgár-
mesterünk *Volmer*, a' kit előljáróink Berlinbe kül-
döttek vala, kieszközölte a' Pruszsus Udvarnál,
hogy ennek seregei városunkat ide hagygyák. A'
más két szabad és független kereskedő városok-
nak, t. i. *Hamburgnak* és *Lübecknek* is meg kezdett
joni a' reménségek eddig fennállott függetlensége-
nek és szabadságoknak megtarthatása eránt.

Bertinből Jun. 10-kén. Útnak indúla *London*
felé egy Kurirunk azzal a' végső tudósításával Ki-
rályunknak, a' melytol az Angliával való hadako-
zásunk vagy békessegünk egyenesen fel van függesz-

tetve. Ha az általküldetett feltételeket ez úttal el nem fogadja az Anglus Országlószék, egyatáallyában elkerülhetetlenül folyni fog a' hadakozás. — Egy Petersburgból jövő Kurir tegnap ment itt által London felé igen nagy siettséggel, a' ki felől azt halljuk, hogy *Sándor Császárnak* tulajdon kezeirásával való levelét viszi az Angliai Korona Örökshöz a' *Wallisi* Hertzeghez, a' melly békességes ajánlásokat foglal magában.

Frankofurtumból Jun. 19-kén. *Roger* úr első Fizikai próbatételeit mutatá ma itt igen sok nézőknek jelenlétekben. Mutatásai ezekben állottak főképpen: A' tüzes vasat megmarkolta, azokon tántzolt, kezét forró olajba és olvasztatott onba dugta, sőt azt a' szájába is vette, a' nélkül, hogy kezének vagy szájának valami baja volna.

Hollandiai Birodalom.

Hágából Jun. 15-kén. Itt minden készülétek tétetnek Királyunknak méltó módon lejendő fogadtatására. Egy Lógerben 6 ezer emberek fognak tiszteletére parádirozni. Udvarnokjai már megkezdettek érkezni, &c.

Amsterdamból Jun. 13-kán. Első *Lajos* Király ide is el fogjöni Hágából. Tiszteletére egy 74 ágyus hajó fog ezen alkalmatossággal az építő mühejből az öbölbe botsáttatni. — *Verhuel* és *Bran-tsen* urak felől azt halljuk, hogy Hertzegi titulust és jóságot fognak kapni Hollandiában. — *Verhuel* úr *Kuilenburgi* Hertzeg lesz. — Egész Hollandiában felirattatnak minden férfiu emberek a' 18 esztendőstől fogva az 50-ig valókig, hogy, ha kívántatni fog, elő állittassanak a' fegyverfogásra. Eddig leg inkább csak zsoldos katonákkal szolgál-

tatta magát Hollandia. — Még mind tart az a' hír itt, hogy Westphalia felől szélesülni fognak országunknak határai.

Egy Királyi Rendelés által ilyen imádság szabattatott minden féle hiten levő Hollandiai Ekklesiák' eleibe: *Könyörgünk, Uram! néked, ő Felségiért Hollandia' Királyáért 's a' mi Királynénkért, és az egész Királyi Familiaért.*

Nagy Britannia.

Lord *Melville*t büntelennek lenni találták a' Felső Ház' tagjai. Ezen örvendetes ítéletet Jun. 12-kén mondották ki reá nagy szolennitással

Az Amerikai ujjságok szerént, *Generalis Miranda*, sok pénzt vitt magával, Zászlóin pedig a' régi *Peruviai* nép czimere szemléltetetik, a' mely meszsze néző plánumot árul el.

Pruszsiára nézve naponként terhesebb környülállások fordulnak elő. Már sok prédáló hajóink ki eveztek ellene a' tengerre: sőt több az, hogy azok a' sok hajós emberek, a' kik a' kikötő helyeinkben letartoztatott Prusszus hajókon találtatnak, már most mind hadi fogjoknak lenni hirdettetnek, hajóik pedig a' rajtok találtató portékákkal egyetemben mint igasságos ragadoomány, elvétettetnek.

Magyar Ország.

Nagy Váradról Májns 24-kén. Az ide való Királyi Akademiában tanuló Ifjuság között sokan vannak a' kik a' Muzsikában gyönyörködnek. Ezek a' Muzsikálók egy társaságban vannak: Gyakran öszeve gyülekeznek, és gyönyörű concertekkel gyönyörködtetik a' füleket. A' Tanulástól való megpihenéskor ebben töltik az időt a' jó izlésű Ifjak, a'

kik a' hivalkodást el akarják kerülni. A' Királyi Convictusban is sokan tanulják a' Muzsikát és abban naponként nagy előmenetelt tesznek.

N. Váradon a' Fehér Barátok utzáján egy igen derék kö ház, hat lora való istállóval együtt, el adattatik. A' meg venni akaró jelentse magát Pitner Jánosnál, M: Gróf Venkheim Ur házában a' zöldfa utzán.

A' mostani Tisztcség meg adásnak Regulai. A' mellyek által e' világon hiki Boldogabb lehet. E' mellett az Emberek megismerésére való bizonyos oktatás közre botsátja Takács Pál Tekintetes N. Bihar Vármegye Törvényes Táblájának hites Assesora. Nagy Váradon Máramarosi Gottlieb Antal betüivel 1806: Az árra tsak 42 xr. kötetlen. Ez igen jeles Munka, és méltó volna, hogy minden Atya meg szerezné fiainak, 's Leányinak, és minden Tanító ajánlaná a' maga Tanítványinak. Rövid idő múlva, a' leg első alkalmatossággal Pestre is fognak Nyomtatványok küldettetni.

*

*

*

Nemes Magyar Lovas O t t ezeredje' vitéziuek az érdem-pénz' osztogatása' alkalmatossággával ajánlotta *Chernelházi Chernel David.*

— — — — O erős Vitézek! ?

Soha a' ti ditséretre méltó hiretek

Meg nem hal, mig folynak alá sebes Vizek.

Grof Zrinyi Miklós

Horváth Orszagi Bán

*

*

*

Tüzes Magyar Vérből származott Vitézek!

Ugy tetszik: Zrinyket hogy bennetek nézek,

Félhet az ellenség illy tekintetektől:

Ha nem re tegne-is fegyveres kezeiktől.

Széles e' Világon el-terjett hiretek;

Égig emeltetik had-verő nevetek.

Üstökös Ösiték, ámbár nem látjátok,

A' Tsillagok közül mosolyognak r'átok;

Még az Angyalok is, tudom, énekeket

Félben szakasztották, 's néznek benneteket.

Roma Vitézei, és Görög Országé,

'S valakik hiressek az egész Világé,

Borostyán koszorut tűznek fejetekre,

Hartz' piatzán őket képző Vitézekre.

Boldog Fejedelem! kinek van illy népe,

Márs Unokáinak vitéz remek szépe.

Meg-hódoltathatja ezzel a' Világot:

Hogy ha akar birni sok Népet, Országot.

Valamerre Magyar fegyverét fordítja,

Veri ellenségét, 's halomra aprítja.

Hirt mondani erről tudnak sok nemzetek,

Kiknél fenn-van tartva nagy emlékezetek.

Hogy Magyarok vagytok, jól meg mutattátok:

Szeret, betsül nagyon Királytok, Hazátok.

Vegyétek jutalmát im Vitézségteknek,

Ditsőségében ez kegyelem-pénzeknek,

A' multt háboruban bátor szívetekkel

Kik hirt szereztetek különös tettekkel,

Többiteknek - is mind úgy forog szemetek,

Hogy minden nagy dolgot várhatni tőletek;

Tsak alkalmatosság nyisson arra utat,

Achillest magában mindenitek mutat.

* * *

Jelentés,

Az általam már három ízben ki adattatott, és

Keresztyén Katekismusok felől alázatosan jelentem mind azoknak kik azon könyvek felől nállam tudakozódtak, hogy a' Distractióval együtt járó sokféle vesződségektől meg szabadúlni kívánván, azokat ki nyomtatás és distractió végett Vátzi Typographus Máramarosi Gottlieb Antal Urnak végképen által adtam, a' kinél rövid időn elégséges Exemplárok fognak találtatni az eddig folyó áron, úgymint a' nagyobbak 24, a' kissebbek 4 xron. A' kiknek tehát e' részben szükségek lészen, betses leveleikkel egyenesen oda folyamodjanak; egyszersmind minden ollyas *Alá-nyomtatók is* kik a' mások meg tsalásával nemtelenül kívánnak és szoktak nyerekedni, ezen Hiradásomat törvényes óltalomúl vegyék tudtokra. Költ Lepsényben Junius 14-dik napján, 1806.

Látzai József,
Ref. Préd. által.

* * *

Jelentés.

Kész már *Torna* Vármegyének mappája, a' mellyen a' fenyves, bikkes 's tölgyes erdők is megvannak egymástól különböztetve, valamint szinte némelly ollyan tárgyak is, úgymint Spanyoljű-aklok, Fűrész és Kendertörő-malmok, 's a' t. a' melyeknek kitapogatásához különösen szolgált a' kedvező szerentse. Ezen ligen derék, *Torna* Vármegyének sok természeti ritkaságait, 's egyéb Statistika-tárgyait magában foglaló Mappa már három hónapokkal ez előtt leküldödött az alább megnevezett helyekre.

Elkészült már *Ungvár* Vármegye mappája is, valóban még az előbbeninél is nagyobb tökéletességgel, a' mellyből az eladni való Exemplárok már egy két helyre leküldödtek, két hét alatt leküldödnek a' többi alább megnevezett helyekre is.

A' *Magyar Atlas* már most a' következő *negyvenegy* Táblákból áll, úgymint: *Bács* és *Bodrog* törvényesen egygyesült Vármegyék mappáiból, *Baranya*, *Békés*, *Beregh*, *Bihar*, *Csanád*, *Csongrád*, *Esztergom*, *Fejér*, *Gömör* Vármegyék, és a' véle törvényesen egygyesült *Kis Honti Kerület* mappáiból, azután *Győr*, *Heves* és *Külső Szólnok* törvényesen egygyesült Vármegyék; és *Krassó*, *Liptó*, *Máramaros*, *Moson*, *Pest*, *Pilis* és *Sólt* törvényesen egygyesült Vármegyék mappáiból. (*Pest* Vármegye Táblájára van mettzve a' *Jászság*, a' *Nagy* és *Kis Kún-ság* Kerülete is, melly nints függésben a' *Nemes Vármegyétől*) nem külömben *Po'sega*, *Po'son*, *Sáros*, *Somogy*, *Sopron*, *Szabolcs* Vármegyék mappáiból; (*Szabolcs* Vármegye mappáján szemlélni lehet a' hat *Hajdu Városok* Kerületét is, mellynek magának különös *Jurisdictionója* vagyon) végre *Szathmár*, *Szala*, *Szerem*, *Temes*, *Thurótz*, *Tolna*, *Torna*, *Torontal*, *Ugotsa*, *Ungvár*, *Vas*, *Verötze*, *Veszprém*, és *Zemplén* Vármegyék mappáiból, és az *Atlas* *Titulussából*, a' *Jegyek Magyarázatjából*, és a' *Gömör* Vármegyében fekvő *Baradla* nevü *Barlangnak* két külömbféle rajzolatjaiból.

Ezeket a' mappákat találni lehet: *Po'sonban* *Schweiger* *András*, és *Wéber* *Simon Péter* Könyv-*árosok* bóltjaiban. *Sopronban*, *Tiszt*, *Rájts* *Peter*

Professor; *Veszpremben* pedig Tek. Takáts József Fiskális Uraknál, *Pesten* mind Kilián, mind Kis István, mind pedig Eggenberger Könyvárosok boltjaiban. *Egerben* Tiszt. Horváth Eusebius Professor, *Debreczenben* Tiszt. Sárvári Professor Uraknál. *Kolosváratt* Tek. Markos Mihály Urnál, Nagy Mélt. Gróf Bánffy Gubernátor Ő Excellentiája Titoknokjánál. Egynek egynek az árra még ez úttal 20 krajtzár, jólehet a' papirosnak s. a. t. igen telment az árra.

*

*

*

Georgikon Institutumban jövő Augustus hónapnak végével el-üresülendő két Praktikánsi Stipendiumokról szóló Hirdetmény.

Keszthelyen, Nemes Zala Vármegyében helyeztetett Mező Városban Georgikon nevezete alatt felállított Gazdasági foglalatosságot tárgyazó Majorban e' most folyó 1806 ik esztendőbéi jövő Augustus hónapnak végezetével két Stipendiumok üressen fognak maradni, mellyeknek elnyerésére alkalmatosság lévén a' nevezett Georgikon részéről minden ollyas ifjaknak, kiknek az említett Stipendiumoknak megnyerésére, 's ettől fogva a' Gazdaság' megtanulására, 's abban szerzett Tudományok után Gazdasági Tisztégre kedvek volna, jelentetik; hogy magokat következő September, és October hónapokban a' Georgikonbéli Elöljáróknál személyessen, vagy iras által be-jelentsék. — A' Gazdaságot tanuló illyes Ifjuban, akár melly